

lp.	I. ZAR ZĄD ZAN IE BUD ŻETE	II. OSZ CZĘ DZA M	III. POŻ YCZ AM	IV. IN WE STU JĘ	V. UBE ZPI EC ZENI A	VI. BEZ PIEC ZNI E W ŚWI ECIE	KOMPETENCJE FINANSOWE MIESZKAŃCÓW POLSKI (niezbędne do wieku) KONIECZNE A NIE JEDYNI POŻĄDANE	3-5	6-9	10- 12	13- 17	18- 24	25- 65	65+
1	1						wiem czym jest pieniądz (także wirtualny) i skąd się bierze, bank, bankomat, karta płatnicza	1	1	1	1	1	1	1
2	1						rozumiem istotę wymiany ekonomicznej	1	1	1	1	1	1	1
3	1						znam podstawowe funkcje pieniądza (zarabianie, kupowanie, oszczędzanie)	1	1	1	1	1	1	1
4	1						rozumiem pojęcia: dobroczynność, dzielenie się, pomoc finansowa)		1	1	1	1	1	1
5	1						potrafię ocenić opłacalność wyborów finansowych			1	1	1	1	1
6	1						potrafię wykorzystać umiejętności zdobyte w szkole (matematyka) w życiu codziennym			1	1	1	1	1
7	1						wiem, jak skonstruować budżet			1	1	1	1	1
8	1						znam podstawowe produkty bankowe (lokaty, polisy, konta inwestycyjne)					1	1	1
9	1						umiem korzystać z co najmniej jednego pomocnego narzędzia (aplikacji, programu komputerowego), aby planować i kontrolować domowe wydatki.					1	1	
10	1						umiem racjonalnie planować wydatki, aby nie przekraczać mojego budżetu (nie zaciągać długów).			1	1	1	1	1
11	1						umiem założyć i obsługiwać konto bankowe przez Internet					1	1	1
12	1						umiem posługiwać się kartą płatniczą				1	1	1	1
13	1						potrafię wykonać przelew bankowy					1	1	1
14	1						wiem jak sprawdzić i porównać koszty usług bankowych					1	1	1
15	1						wiem jak korzystać z bankomatu (wypłata środków)				1	1	1	1

16	1					używam konta bieżącego i oszczędnościowego, potrafię				1	1	1	1
17	1					wiem jak korzystać z debetu na rachunku bieżącym					1	1	1
18	1					wiem, jak korzystać z karty kredytowej i na czym polega okres bezodsetkowy					1	1	1
19	1					potrafię optymalizować swoje wydatki - znajdować różne dostępne narzędzia, metody, rozwiązania, które na stałe zmniejszają moje koszty utrzymania (np. inwestycje w rozwiązania zmniejszające zużycie prądu, wody, itd.					1	1	1
20	1					umiem korzystać z karty do zakupów internetowych				1	1	1	
21	1					potrafię rozliczyć podatki (wiem, co to jest ulga podatkowa, mam podstawową znajomość prawa podatkowego)					1	1	1
22	1					umiem rozliczyć się z ZUS i US					1	1	1
23	1					rozdzielam sposób funkcjonowania karty debetowej i kredytowej				1	1	1	1
24	1					wiem, co jest moim majątkiem (spadek, intercyza, rozwód)					1	1	1
25	1					umiem zarządzać własnym budżetem w danym okresie				1	1	1	1
26		1				rozumiem, co znaczy oszczędzać na konkretny cel	1	1	1	1	1	1	1
27		1				potrafię kontrolować swoje wydatki, dopasować potrzebę do możliwości (przyjemność odroczone w czasie)	1	1	1	1	1	1	1
28		1				potrafię ocenić korzyści płynące z regularnego i konsekwentnego oszczędzania					1	1	1
29		1				wiem, jak oszczędzać (minimalizować stałe wydatki, planować rozsądnie zakupy, porównywać ceny produktów i					1	1	1
30		1				znam podstawowe produkty bankowe dla oszczędzających					1	1	1
31		1				potrafię wybrać najkorzystniejszą lokatę (obliczyć oprocentowanie, zawrzeć umowę z bankiem, porównać oferty różnych banków i instytucji finansowych						1	1
32		1				znam zasady bezpieczeństwa depozytów klientów banków komercyjnych i spółdzielczych oraz SKOK					1	1	1

33		1				umiem założyć lokatę oszczędnościową					1	1	
34		1				potrafię założyć lokatę przez internet					1	1	
35		1				posiadam umiejętność podejmowania decyzji konsumenckich na podstawowym poziomie (w oparciu o			1	1	1	1	1
36			1			przewiduję konsekwencje finansowe (pożyczanie-	1	1	1	1	1	1	1
37			1			potrafię efektywnie wykorzystać mechanizmy finansowe jak kredyt, pożyczka, ubezpieczenie					1	1	1
38			1			wiem, jak rozsądnie pożyczać (rozumiem różnicę pomiędzy pożyczaniem na inwestycję a na konsumpcję, umiem obliczyć, na jaką ratę stać moją rodzinę, umiem porównać koszty pożyczki)					1	1	1
39			1			umiem porównać oferty pożyczek i obliczyć całkowity koszt pożyczki					1	1	1
40			1			wiem, czym różni się kredyt od pożyczki					1	1	1
41			1			potrafię ocenić ofertę kredytową					1	1	1
42			1			orientuję się, jak sprawdzić wiarygodność instytucji finansowych (np. odróżniam bank od parabanku)					1	1	1
43			1			umiem zawrzeć umowę kredytową (ocenić swoją zdolność kredytową, zawrzeć umowę, obliczyć i ocenić koszt kredytu)					1	1	1
44			1			zdaję sobie sprawę z ryzyka popadnięcia w długi (spirala zadłużenia)				1	1	1	1
45			1			wiem kto odpowiada za spłatę zadłużenia szczególnie w przypadku kredytu hipotecznego, poręczeń/żyrantów, dziedziczenia/spadku					1	1	1
46				1		rozumiem, czym jest koszt alternatywny (koszt utraconych korzyści)				1	1	1	1
47				1		wiem, że można pomnażać swój dochód				1	1	1	1
48				1		orientuję się w ofercie banków i instytucji finansowych odnośnie form inwestowania (lokaty, obligacje, akcje, fundusze inwestycyjne)					1	1	1

49				1		potrafię ocenić produkty inwestycyjne, odszukać informacje niezbędne do korzystania z różnych form inwestowania					1	1	1
50				1		znam zasady funkcjonowania giełdy					1	1	1
51				1		wiem co to jest dywersyfikacja (zróżnicowanie sposobów inwestowania) i reinwestowanie (inwestowanie zysku)					1	1	1
52				1		potrafię inwestować posiadany majątek						1	1
53				1		rozumiem pojęcie pomnażania kapitału, przedsiębiorczości					1	1	1
54					1	rozumiem na czym polega usługa ubezpieczeniowa i jaką funkcję pełni ubezpieczenie				1	1	1	1
55					1	rozdzielam podstawowe pojęcia związane z ubezpieczeniami (polisa, OWU)					1	1	1
56					1	potrafię wybrać najkorzystniejszą dla mnie polisę (dom, samochód, podróż, zdrowie, życie);					1	1	1
57					1	znam zasady ubezpieczenia społecznego (ZUS, 3 filary, oferty komercyjne);					1	1	1
58					1	potrafię skorzystać z praw klienta firmy ubezpieczeniowej					1	1	1
59					1	rozumiem, na czym polega ubezpieczenie kredytu					1	1	1
60					1	rozumiem na czym polega odwrócona hipoteka, dożywotnia renta i znam regulacje ustawowe ich dotyczące						1	1
61						1 mam świadomość konieczności zadbania o bezpieczeństwo finansowe mojego gospodarstwa domowego (stabilność przychodów, dodatkowe przychody)					1	1	1
62						1 wiem, czym są podatki i wydatki publiczne (np. szpital)			1	1	1	1	1
63						1 posiadam umiejętność odróżnienia reklamy od	1	1	1	1	1	1	1
64						1 wiem o istnieniu oszustów finansowych i piramid finansowych (ryzyko nieadekwatne do korzyści)					1	1	1
65						1 wiem, co to jest umowa, kontrakt, zobowiązanie					1	1	1
66						1 wiem, że cena zależy od jakości i ilości produktów/usług	1	1	1	1	1	1	1
67						1 posiadam umiejętność krytycznej oceny produktów					1	1	1

UWAGI

pozostawiamy, bo pojęcie kosztu alternatywnego
jest nawet w podstawie programowej gimnazjum

US: moimz dnaiem to kwestai pozyczenia, poz
atym ten punkt juz sie przewijał, zatem